

I. ĐỌC HIỂU

Đọc đoạn trích:

(1) chúng tôi qua cái khắc nghiệt mùa khô
qua mùa mưa mùa mưa dai dẳng
võng mắc cột tràm đêm ướt sũng
xuồng vượt sông dưới pháo sáng nhạt nhòa
đôi lúc ngẩn người một ráng đỏ chiều xa
quên đời mình thêm tuổi
chân dếp lớp đạp mòn trăm ngọn núi
mà không hề rợp bóng xuống tương lai

(2) những trận đánh ập về đầy trí nhớ
pháo chụp nổ ngang trời từng bụng khói
nhịp tim đập dồn lằn xuất kích đầu tiên bình tông cạn khô trên nóc hầm nồng khét
những vỏ đồ hộp lẫn lóc
cái im lặng ù tai giữa hai đợt bom
một tiếng gà bắt chợt
bên bờ kênh hoang tàn

(3) thế hệ chúng tôi không sống bằng kỷ niệm
không dựa dẫm những hào quang có sẵn
lòng vô tư như gió chướng trong lành
như sắc trời ngày nắng tự nhiên xanh

(Trích *Một người lính nói về thế hệ mình* – Thanh Thảo – Tuyển tập thơ Thanh Thảo – NXB Hội nhà văn, 2007, tr 63-64)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định chủ thể trữ tình trong đoạn thơ trên.

Câu 2. Chỉ ra dấu hiệu nhận diện thể thơ.

Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ liệt kê được sử dụng trong khổ thơ thứ (2).

Câu 4. Đoạn thơ thứ (3), anh/ chị có cảm nhận gì về vẻ đẹp tâm hồn của “thế hệ chúng tôi”.

Câu 5. Anh/chị hãy rút ra một thông điệp ý nghĩa nhất đối với bản thân từ đoạn trích trên?

II. PHẦN VIẾT

Câu 1.

Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích đoạn thơ sau trong đoạn ở trích phần Đọc hiểu:

*chúng tôi qua cái khắc nghiệt mùa khô
Qua mùa mưa mùa mưa dai dẳng
Võng mắc cột tràm đêm ướt sũng
Xuồng vượt sông dưới pháo sáng nhạt nhòa
Đôi lúc ngẩn người một ráng đỏ chiều xa
Quên đời mình thêm tuổi
Chân dép lộp đạp mòn trăm ngọn núi
Mà không hề rợp bóng xuống tương lai*

Câu 2.

Trong đời sống hiện đại ngày nay bên cạnh những bạn trẻ luôn có ý thức làm tròn trách nhiệm của bản thân thì cũng có không ít bộ phận lại có lối sống vô trách nhiệm.

Với góc nhìn của người trẻ, anh/ chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ về sự cần thiết của lối sống có trách nhiệm đối với tuổi trẻ hiện nay.

-----HẾT-----

ĐÁP ÁN

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về chủ thể trữ tình trong thơ.
- Dựa vào đại từ xưng hô trong văn bản để xác định người đang bộc lộ cảm xúc.

Cách giải:

Chủ thể trữ tình trong đoạn thơ là: " chúng tôi"- những người lính

Câu 2:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về các thể thơ hiện đại.
- Dựa vào các dấu hiệu: số chữ trong dòng thơ, cách gieo vần, ngắt nhịp

Cách giải:

- Thể thơ của đoạn trích trên: tự do
- Dấu hiệu nhận diện:
 - + Số chữ giữa các dòng thơ trong đoạn thơ không đều nhau.
 - + Gieo vần và ngắt nhịp linh hoạt, không theo quy luật

Câu 3:

Phương pháp:

- Xác định biện pháp tu từ liệt kê.
- Phân tích tác dụng về nội dung và nghệ thuật.

Cách giải:

- Biện pháp tu từ liệt kê được sử dụng trong đoạn (2): : “pháo chụp nổ ngang trời, nhịp tim đập dồn, bình tông cạn khô, những vỏ đồ hộp lăn lóc, cái im lặng ù tai, một tiếng gà bất chợt”.
- Tác dụng:
 - + Diễn tả đầy đủ, cụ thể chi tiết những khó khăn gian khổ mà những người lính phải đối mặt. Qua đó làm nổi bật sự khốc liệt, hiểm nguy của chiến tranh, những đổ nát hoang tàn, cảm xúc thảng thốt sau trận chiến.
 - + Tạo âm hưởng, nhịp điệu, giúp đoạn thơ thêm sinh động, hấp dẫn.

Câu 4:

Phương pháp:

- Đọc hiểu nội dung đoạn thơ.
- Phân tích những từ ngữ, hình ảnh thể hiện phẩm chất con người.

Cách giải:

Thế hệ chúng tôi” được nhắc đến trong đoạn (3) là những người:

- Không chìm đắm vào quá khứ mà quên đi thực tại, họ sống và chiến đấu hết mình với thực tại.
- Họ tiếp nối sự nghiệp nhưng không hề dựa dẫm vào vinh quang mà các thế hệ cha ông đã tạo dựng; sống hồn nhiên, lạc quan tin tưởng vào tương lai tươi sáng...

Câu 5:**Phương pháp:**

- Rút ra thông điệp từ nội dung và tư tưởng của đoạn thơ.
- Liên hệ ý nghĩa đối với bản thân.

Cách giải:

Từ đoạn thơ, tôi rút ra thông điệp rằng mỗi thế hệ cần sống có lý tưởng, biết cống hiến và không ngừng nỗ lực để xây dựng tương lai bằng chính sức lực của mình. Những người lính trong bài thơ đã trải qua nhiều gian khổ, hy sinh nhưng vẫn giữ tinh thần lạc quan và không dựa dẫm vào hào quang của quá khứ. Điều đó nhắc nhở thế hệ trẻ hôm nay phải biết trân trọng những thành quả mà các thế hệ đi trước đã tạo dựng, đồng thời sống có trách nhiệm với bản thân và xã hội. Mỗi người cần nỗ lực học tập, rèn luyện và đóng góp cho cộng đồng để tạo nên giá trị cho cuộc sống của mình và cho đất nước.

II. VIẾT**Câu 1:****Phương pháp:**

Gợi ý:

- Tái hiện lại cuộc sống chiến đấu đầy gian khổ, khắc nghiệt của những người lính ở chiến trường; Làm nổi bật những phẩm chất cao đẹp của những người lính: giàu ý chí nghị lực, dũng cảm, lạc quan, quên đi tuổi xuân của mình vì đất nước....; Qua đó bộc lộ nỗi nhớ, niềm tự hào về một thời gian khổ nhưng hào hùng.
- Thể thơ tự do, nhịp điệu linh hoạt; Ngôn ngữ hình ảnh giản dị, giàu tính gợi hình gợi cảm; Sử dụng các biện pháp tu từ liệt kê, phép điệp....

Cách giải:**Đoạn văn tham khảo:**

Đoạn thơ đã tái hiện chân thực và sâu sắc cuộc sống chiến đấu đầy gian khổ, khắc nghiệt của những người lính nơi chiến trường. Những hình ảnh như “khắc nghiệt mùa khô”, “mùa mưa dai dẳng”, “võng mắc cột tràm đêm ướt sũng”, “xuồng vượt sông dưới pháo sáng nhật nhòa” đã gợi lên hoàn cảnh chiến đấu vô cùng thiếu thốn và hiểm nguy, nơi người lính phải đối mặt với cả thiên nhiên khắc nghiệt lẫn bom đạn chiến tranh. Trên hành trình ấy, họ đã đi qua biết

bao chằng đường gian lao với “chân dép lổp đạp mòn trăm ngọn núi”, một hình ảnh giàu sức gợi về sự bần bĩ, kiên cường của những con người mang trong mình lí tưởng lớn lao. Dẫu cuộc sống chiến trường khốc liệt, người lính vẫn có những khoảnh khắc lắng lại trước vẻ đẹp bình dị của thiên nhiên như “một ráng đỏ chiều xa”, cho thấy tâm hồn nhạy cảm và giàu cảm xúc. Đặc biệt, câu thơ “quên đời mình thêm tuổi” đã khắc họa sự hy sinh thầm lặng của họ khi sẵn sàng gác lại tuổi xuân, hạnh phúc riêng để cống hiến cho Tổ quốc. Đoạn thơ được viết theo thể thơ tự do với nhịp điệu linh hoạt, kết hợp cùng ngôn ngữ giản dị, giàu sức gợi và các biện pháp tu từ như liệt kê, điệp ngữ đã làm nổi bật hình ảnh thế hệ người lính giàu ý chí, dũng cảm và lạc quan. Qua đó, tác giả bộc lộ nỗi nhớ và niềm tự hào về một thời gian khổ nhưng vô cùng hào hùng của dân tộc.

Câu 2:

Phương pháp:

1. Mở bài: Giới thiệu vấn đề nghị luận

2. Thân bài:

2.1 Giải thích:

+ Sống có trách nhiệm là luôn làm tròn bổn phận, nghĩa vụ với bản thân, gia đình và xã hội.

+ Người sống có trách nhiệm là người dám làm, dám chịu trách nhiệm trước những việc làm của bản thân, biết giữ lời hứa, luôn cố gắng hoàn thành những công việc đã đề ra.

2.2. Bày tỏ ý kiến của bản thân: Là một lối sống đẹp, có ý nghĩa vô cùng to lớn đối với mỗi người đặc biệt là thế hệ trẻ.

+ Giúp chúng ta hình thành những thói quen tốt và lối sống có kỉ luật.

+ Khi có trách nhiệm chúng ta sẽ biết tránh xa những tật xấu, những cám dỗ, cạm bẫy từ cuộc đời và luôn có ý thức hoàn thiện bản thân.

+ Giúp chúng ta có thể khẳng định được giá trị của bản thân, nhận được sự tin tưởng, yêu quý của mọi người.

+ Là tiền đề quan trọng để vươn tới thành công trong cuộc sống.

+ Góp phần thúc đẩy sự phát triển của xã hội.

2.3. Mở rộng vấn đề:

+ Trong cuộc sống bên cạnh những người luôn có ý thức hoàn thành trách nhiệm của bản thân thì cũng có không ít kẻ sống buông thả bản thân, gặp khó khăn thì dễ dàng bỏ cuộc giữa chừng, hoặc có một bộ phận chỉ biết đến lợi ích riêng của bản thân mà quên đi trách nhiệm với gia đình và xã hội.

+ Tuy nhiên sống có trách nhiệm không có nghĩa là phải làm những điều lớn lao vĩ đại mà nó có thể bắt nguồn từ những việc nhỏ bé, bình thường trong cuộc sống hàng ngày

3. Kết bài:

Khẳng định lại vấn đề và rút ra bài học nhận thức, hành động.

Cách giải:

Bài văn tham khảo:

Trong cuộc sống hiện đại, mỗi người đều có những vai trò và nghĩa vụ nhất định đối với bản thân, gia đình và xã hội. Đặc biệt đối với thế hệ trẻ, những người sẽ góp phần xây dựng tương lai của đất nước, việc hình thành lối sống có trách nhiệm là điều vô cùng cần thiết. Lối sống ấy không chỉ giúp mỗi cá nhân hoàn thiện bản thân mà còn góp phần tạo nên một xã hội tốt đẹp và văn minh hơn.

Sống có trách nhiệm là luôn ý thức được bổn phận và nghĩa vụ của mình đối với bản thân, gia đình và xã hội. Người sống có trách nhiệm là người dám làm và dám chịu trách nhiệm trước những việc làm của mình. Họ biết giữ lời hứa, luôn cố gắng hoàn thành những công việc đã đề ra và không trốn tránh khi gặp khó khăn. Trách nhiệm còn thể hiện ở thái độ nghiêm túc trong học tập, trong công việc và trong cách ứng xử với mọi người xung quanh.

Đối với tuổi trẻ, sống có trách nhiệm là một lối sống đẹp và mang ý nghĩa vô cùng to lớn. Trước hết, lối sống này giúp mỗi người hình thành những thói quen tốt và xây dựng một nếp sống có kỉ luật. Khi có ý thức trách nhiệm, chúng ta sẽ biết đặt ra mục tiêu cho bản thân và kiên trì thực hiện mục tiêu đó. Bên cạnh đó, trách nhiệm còn giúp con người tránh xa những tật xấu, những cám dỗ và cạm bẫy trong cuộc sống. Người sống có trách nhiệm luôn ý thức rèn luyện để hoàn thiện bản thân và trở nên tốt đẹp hơn. Không những vậy, khi làm tốt trách nhiệm của mình, mỗi người sẽ dần khẳng định được giá trị bản thân và nhận được sự tin tưởng, yêu quý của mọi người. Đây cũng là nền tảng quan trọng để mỗi cá nhân vươn tới thành công trong cuộc sống. Đồng thời, khi nhiều người trẻ sống có trách nhiệm, xã hội sẽ ngày càng phát triển bền vững và tốt đẹp hơn. Thực tế cho thấy nhiều bạn trẻ tích cực tham gia các hoạt động tình nguyện như Mùa hè xanh hay Tiếp sức mùa thi để giúp đỡ cộng đồng. Những việc làm tuy giản dị nhưng thể hiện rõ tinh thần trách nhiệm của tuổi trẻ, đồng thời giúp mỗi người khẳng định giá trị bản thân và đóng góp cho xã hội.

Tuy nhiên, trong cuộc sống hiện nay vẫn còn một số người trẻ có lối sống thiếu trách nhiệm. Họ buông thả bản thân, dễ dàng bỏ cuộc khi gặp khó khăn hoặc chỉ quan tâm đến lợi ích cá nhân mà quên đi trách nhiệm với gia đình và xã hội. Những biểu hiện đó cần được phê phán và thay đổi. Tuy vậy, cần hiểu rằng sống có trách nhiệm không nhất thiết phải bắt đầu từ những việc lớn lao. Trách nhiệm có thể được thể hiện từ những hành động nhỏ bé trong cuộc sống hàng ngày như học tập chăm chỉ, giữ lời hứa, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao và biết quan tâm giúp đỡ người khác.

Sống có trách nhiệm là một phẩm chất quan trọng mà mỗi người trẻ cần rèn luyện. Mỗi chúng ta cần ý thức được vai trò của mình, không ngừng học tập, tu dưỡng và hoàn thiện bản thân. Khi sống có trách nhiệm, chúng ta không chỉ xây dựng được tương lai tốt đẹp cho chính mình mà còn góp phần làm cho xã hội ngày càng tiến bộ và phát triển.